

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

16.Bhar.193/2021/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság városen 2021. október 6. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A járművezetés ittas állapotban vétsége miatt Terhelt1 ellen folyamatban lévő büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 24.Bf.7296/2020/15. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondja ki járművezetés ittas állapotban vétségében [Btk. 236. § (1) bekezdés].

Ezért öt 100 (száz) napi tétel pénzbüntetésre és 1 (egy) év közúti járművezetéstől eltiltásra ítéli.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000,- (kettőezer) forintban állapítja meg.

Az így kiszabott, összesen 200.000,- (kettőszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A járművezetéstől eltiltás tartamába a bűncselekménnyel összefüggésben a vezetői engedély helyszíni elvételétől annak visszaadásáig – 2018. év április hó 14. napjától 2019. év szeptember hó 12. napjáig – eltelt időt beszámítani rendeli.

A vádlott köteles az eljárás során eddig felmerült 83.746,- (nyolcvanháromezer-hétszáznegyvenhat) forint büntügyi költséget az államnak megfizetni.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

[1] Terhelt1 vádlottat a Budai Központi Kerületi Bíróság dátum2 napján kihirdetett 7.B.842/2019/21. számú ítéletével bűnösnek mondta ki járművezetés ittas állapotban vétségében [Btk.236. § (1) bekezdés]. Ezért öt száz napi tétel pénzbüntetésre és egy év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének az összegét kétezer forintban állapította meg. Rendelkezett az így kiszabott összesen kétszázezer forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetén történő átváltoztatásáról, a közúti járművezetéstől eltiltás tartamába a járművezetői engedély bevonási idejének a beszámításáról, és az elsőfokú eljárás befejezésig felmerült hetvenegyezer-negyvenhat forint bűnügyi költség vádlottat terhelő megfizetésének a kötelezettségéről.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a vádlott és a védő a vádlott felmentése érdekében fellebbezést jelentett be.

[3] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2021. április 27. napján kihirdetett 24.Bf.7296/2020/15. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, Terhelt1 vádlottat az ellene járművezetés ittas állapotban vétsége [Btk.236. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Úgy rendelkezett, hogy az eljárás során a másodfokú ügydöntő határozat kihirdetéséig felmerült nyolcvanháromezer-hétszáznegyvenhat forint bűnügyi költséget az állam viseli. Helyesbítette a vádlott személyazonosító igazolványának a számát.

[4] A másodfokú bíróság az ügydöntő határozatával szemben fellebbezési jogot biztosított.

[5] A másodfokú ítélettel szemben az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, bűnösségének vád szerinti megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

[6] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.422/2021/4. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

[7] Közölte, hogy – amennyiben a harmadfokú bíróság határozatát az eljárási törvény rendelkezéseitől eltérő eljárás lehetőségét átmenetileg megteremtő jogszabályok hatálya alatt hozza meg és annak további feltételei is fennállnak – nyilvános ülés kitűzésére nem tesz indítványt.

[8] Az ügyészség az elsőfokú bíróság ítéletét mindenben megalapozottnak tekintette. Kifejtette, hogy a mérlegeléssel megállapított tényállás alapjául szolgáló bizonyítékok tekintetében az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének törvényesen eleget tett. Az kerületi bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége ésszerű és megfelel a logika szabályainak.

[9] Ezzel szemben a másodfokú bíróság ítéletét részlegesen megalapozatlannak találta [Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pont]. Kifejtette, hogy a másodfokú bíróság által lefolytatott szakértői bizonyítás nem szolgáltatott eltérő eredményt az elsőfokon lefolytatott e tárgyú bizonyításhoz képest, mert a másodfokú eljárásban a szakértő a véleményét fenntartotta, korábbi véleményeit csupán pontosította, azok alapján eltérő ténymegállapítás nem történt, ezért nem volt mód a bizonyítékok újbóli értékelésére sem. Adott esetben a bizonyítékok újbóli, az elsőfokú bíróságétól eltérő értékelése a felülmérlegelés tilalmába ütközik. Ezért e tilalom ellenére állapította meg azt a másodfokú bíróság, miszerint figyelembe kell venni azt is, hogy a vádlott által előadott különböző italfogyasztási adatok között van olyan, amelynek hitelessége nem vonható kétségbe, illetve, hogy az eljárásban nincs a vádat alátámasztó bizonyíték. Ezek miatt törvénytelen a másodfokú bíróságnak az a következtetése is, hogy nem bizonyított a vádlott részéről a közlekedési bűncselekmény elkövetése.

[10] A főügyészség a másodfokú ítéletnek ezt a hibáját a részleges megalapozatlanság körébe tartozónak értékelte, melynek orvoslására a harmadfokú eljárás keretében lehetőség van, a megalapozott tényállás ugyanis az ügyiratok tartalma alapján és helyes ténybeli következtetés levonásával a harmadfokú eljárásban is megállapítható. A harmadfokú eljárás során az elsőfokú bíróság által megállapítottal egyező tényállás megállapítása indokolt, azzal a kiegészítéssel, hogy a vádlott a jármű motorját beindítva tanú2 kérésére az eredeti megállási helyről hátrátolatott, vagyis a vádlott ekkor is vezetett gépi meghajtású járművet.

[11] A fellebbviteli főügyészség összegzően azt indítványozta, hogy az ítéltábla a törvényszék ítéletét változtassa meg. A tényállást a fent bemutatottak szerint helyesbítse, Terhelt1 vádlottat mondja ki bűnösnek ittas állapotban elkövetett járművezetés vétségében [Btk. 236. § (1) bekezdés], ítélje pénzbüntetésre, tiltsa el a közúti járművezetéstől melynek tartamába a vezetői engedély visszavonásától eltelt időt számítsa be és a vádlottat kötelezze a felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[12] A vádlott meghatalmazott védője az ügyészi átiratra írásban észrevételt tett.

[13] Közölte, hogy nyilvános ülés kitűzését nem kéri.

[14] Véleménye szerint az ügyészség álláspontja nem helytálló a másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyításfelvétel eredményével kapcsolatban. Meglátása szerint a másodfokon lefolytatott bizonyítás „lényeges novummal” szolgált. Ezzel vált „teljes körűen érthetővé és egységessé” a korábbi szakvélemények tartalma. A szakvélemény bizonyító erejének korlátja, hogy a hatályon kívül helyezett 13. Módszertani levél iránymutatásai alapján készült, új iránymutatás kibocsátásra nem került sor.

[15] Kérte továbbá a meghatalmazott védői díj megállapítását a 19/2018 (VI.28.) IM rendelet alapján.

[16] Az ítéltábla előjáróban azt vizsgálta, hogy a harmadfokú eljárás perjogi lehetősége megnyílt-e.

[17] A másodfellebbezés joghatályossága feltételezi a jogorvoslat lehetőségét és a jogosult általi, engedélyezett irányú, határidőben történt bejelentését. A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén. Ellentétes a döntés többek között, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette [Be. 615. § (1) (2) bekezdés b) pont]. A fellebbezés bejelentésére az ügyész is jogosult [Be. 616. § b) pont]. A fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve kizárólag az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatból eredő, a Be. 583. § (3) bekezdésében meghatározott rendelkezést vagy indokolást [Be. 615. § (3) bekezdés]. Akivel a bíróság az ítéletet kihirdetés útján közli, a fellebbezését nyomban bejelentheti vagy erre három munkanapot tarthat fenn [Be. 582. § (1) bekezdés, 589. §].

[18] Jelen eljárásban a másodfokú tárgyaláson részt vevő ügyész perorvoslati nyilatkozatának megfontolására három munkanapot tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentett be. A jogorvoslat a vádlott terhére szól és az bűnösség kérdésében hozott ellentétes döntést támadja, ami értelemszerűen vonatkozik az ezzel összefüggő jogkövetkezményekre is.

[19] A másodfellebbezés joghatályos, a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt.

[20] Az ítéltábla az ügyet tanácsulésen bírálta el.

[21] Noha a másodfokú bíróság határozata ellen az ügyész a vádlott terhére fellebbezett és ilyen esetben a perrend általános szabálya szerint az ügyet nyilvános ülésen kell elbírálni [Be. 621. § (2) bekezdés], azonban ettől jelenleg – a veszélyhelyzet megszűnésével kapcsolatos átmeneti rendelkezések és az azokat hatályban tartó jogszabályok alapján – el

lehet térni [2020. évi LirányítószámI. tv. 188. §, 211. § (2) és (7) bekezdés, 330/2021. (VI. 10.) Kormány rendelet 1. §].

[22] A tanácsülés megtartásának a további feltételei is fennállnak, mert a döntés az ügy iratai alapján meghozható volt, az ügyész és a védelem nyilvános ülés megtartását nem kérte.

[23] Az ügyészi másodfellebbezés alapos.

[24] A harmadfokú felülbírálat kereteit, illetve a harmadfokú bíróság korrekciós lehetőségeit az eljárási kódex jelöli ki.

[25] A harmadfokú bíróság az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást, a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. Hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben, valamint a szülői felügyeleti jogra és a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezésekről is [Be. 618. § (1) és (2) bekezdés].

[26] Jelen ügyben az eljárás tárgyát egy vádlott egy bűncselekménye képezte, a fellebbezés a bűnösség kérdésében hozott másodfokú döntést sérelmezte, ezért a harmadfokú felülbírálat a másodfokú ítélet tekintetében is teljes körű volt.

[27] A harmadfokú felülbírálat meghatározott rendben történik.

[28] A felülbírálat első lépése az első, illetve másodfokú bírósági eljárás perrendszerőségének a teljeskörű ellenőrzése. Ekkor történik meg – amennyiben volt ilyen – a másodfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége törvényességének, a felülmérlegelés tilalmára vonatkozó rendelkezések megtartásának az ellenőrzése is. A másodfokú bíróságnak lehetősége van, hogy akár az iratok tartalma, akár helyesbített ténykövetkeztetés, akár bizonyításfelvétele útján eltérő tény (tényállást) állapítson meg. A bizonyítékokat abban a körben értékelheti eltérően az elsőfokú bíróságtól, amely bizonyítékok a részleges megalapozatlanság körében megállapított eltérő ténnyel kapcsolatosak. Az eltérően megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlan tényállásrészszel kapcsolatba nem hozható bizonyítékok eltérő értékelésének azonban nincs helye [Be. 593. § (2) bekezdés]. A harmadfokú eljárás egyéb rendelkezéseiből folyóan az eljárási szabálysértések orvoslásának a lehetősége csak rendkívül szűk körű, mert a harmadfokú bíróság bizonyítást az eljárási szabálysértések orvoslása érdekében sem folytathat.

[29] Ezt követi a másodfokú ítélet megalapozottságának a vizsgálata. A megalapozottság vizsgálatának az alapja a szükség esetén a másodfokú bíróság által megalapozottá tett, tényállás. Amennyiben a másodfokú bíróság tényállást módosította, a

harmadfokú bíróság vizsgálja, hogy a tényállás javításának a törvényi feltételei fennálltak-e. Vagyis ellenőrzi, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján megjelölte-e a tényállás-kiegészítések és helyesbítések alapjául szolgáló bizonyítékokat, bemutatta-e a javított ténybeli következtetés általa helyesnek ítélt logikai rendjét és az utóbbi logikai rend valóban helyes-e. „A harmadfokú bíróság egyaránt köteles a megalapozatlanság vizsgálatára és kiküszöbölésére. A megalapozatlanság kiküszöbölésének azonban a terjedelme eltér a másodfokú eljárásától. A harmadfokú bíróság a tényállást csupán kiegészítheti (az ebből hiányzó ténymegállapításokat pótolhatja) és helyesbítheti (a meglévő ténymegállapítást módosíthatja, mellőzheti). A kiegészítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem. Ami pedig kívül esik a harmadfokú bíróság reformációs jogkörén, az értelemszerűen a hatályon kívül helyezési (kasszációs) jogkörbe tartozik” (BH2021. 131. [55]). Ebből is következően a harmadfokú bíróság eltérő tényállást nem állapíthat meg, a tényállás eltérő megállapítását jelenti mindaz, ami nem illeszthető a kiegészítés, illetve a helyesbítés fogalmi körébe. „Nem a változás „mennyisége” a mérvadó, hanem annak anyagi jogi következménye. Kétségtelen eltérő a tényállás, ha olyan lényeges elemben van eltérés, ami az ügy megítélését megfordíthatja; nyilvánvalóan eltérő a tényállás, ha az egyik ítélet szerint a cselekmény megtörtént, a másik szerint nem az egyik bíróság szerint a vádlott elkövette a cselekményt, a másik szerint nem” (Kúria Joggyakorlat-elemző csoportjának véleménye a bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlata alapján).

[30] Mindemellett a joggyakorlat nem vonja az eltérő tényállásmegállapítás körébe azt az esetet, amikor az elsőfokú ítéletben megállapított tényállástól a törvényi előfeltételek hiányában tért el a másodfokú bíróság, vagyis az eltérő tényállás megállapítása „a másodfokú bíróság hibás elvi kiindulásából a felülbírált tényállás egy részének önkényes kirekesztése által valósul meg”. Ez a helyzet ugyanis „éppen a másodfokú ítélet tényállásának megalapozatlanságát eredményezi. A törvénysértéssel így előállott megalapozatlanság a harmadfokú eljárásban a másodfokú ítélet felülbírálata során a törvénysértéssel mellőzött tényeknek a felülbírált ítéleti tényállás kiegészítése által kiküszöbölhető” (EBH 2015.B.14. I.). Mindez nem jelenti eltérő tényállás megállapítását „hanem a másodfokú bíróság tényállásbeli módosításának eljárásjogi szempontból történő felülbírálatát, és a másodfokú eljárásban vétett törvénysértés orvoslását (Bhar.II.565/2020/10. [54])”. Az értelmezés az ésszerű határidőben történő eljáráshoz való jogot szolgálja. Ebből a kivétalként jelentkező joggyakorlati megfontolásból helytálló az az ügyészi álláspont is, hogy jelen esetben a bűnösség kérdésére érdemi kihatással lévő ellentétes tartalom tényállásba illesztése a harmadfokú eljárásban is elvégezhető.

[31] A harmadfokú bíróság utolsó lépésként a törvényesen megindokolt, megalapozott, illetve a harmadfokú eljárásban megalapozottá tett tényállás alapján vizsgálja a másodfokú bíróság bűnösség kérdésében kialakított álláspontját, a cselekmény minősítését, a jogkövetkezmények alkalmazását. A bűnösség és minősítés körében hozott döntés korlátozás nélkül, a jogkövetkezmények a súlyosítási tilalom keretei között javíthatók.

[32] A perrendi szabályokat az elsőfokú bíróság megtartotta, a másodfokú bíróság a – tényálláshoz kötöttség, illetve a bizonyítékok eltérő értékelésének a lehetőségére vonatkozó eljárási szabályok kivételével – szintén a perrend szerint járt el.

[33] A Be. 607. § (1) bekezdésében, illetve 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés sem az első, sem a másodfokú eljárásban nem történt, a másodfokú eljárásban hozott felmentő rendelkezésre tekintettel a súlyosítási tilalom sem sérülhetett, így nincs olyan eljárási ok, amely a további vizsgálat lehetőségét kizárná [Be. 625. § (1)-(3) bekezdés].

[34] A bizonyítékok beszerzése mindkét eljárásban szabályosan történt.

[35] A másodfokú ítéletben megállapított tényállás megalapozottsága tekintetében a következő volt megállapítható.

[36] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megváltoztatta a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja alapján (másodfokú ítélet [28] bekezdés). A megváltoztatott tényállás azonban – az alább részletesen kifejtettek szerint – részlegesen megalapozatlan, mert ellentétes a bizonyítást érintő iratok tartalmával és a ténybeli következtetés logikai hibájában is szenved [Be. 592. § (2) bekezdés c) és d) pont]. Ezért a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság által megállapított tényállást az iratok tartalma és ténybeli következtetés alapján az alábbiak szerint kiegészíti [Be. 619. § (3) bekezdés].

- A másodfokú ítélet [29] bekezdés első mondatát – a vonatkozó elsőfokú ítéletben rögzített tényállásrész téves mellőzésének visszaillesztése által – akként egészíti ki, hogy a „közlekedett” kifejezés elhagyásával a „parkolóhelyéig” és „a számú” szövegrész közé az „ittas állapotban vezette” szöveget illeszti. Ennek megfelelően a jelzett mondat – a szükséges nyelvtani korrekciók elvégzésével együtt – a következő: „Terhelt1 vádlott dátum6 napján 11 óra 04 percet megelőzően város kerületében a cím1 szám alatti parkolóhelyétől a város kerület cím7. szám előtti parkolóhelyig ittas állapotban vezette a számú forgalmi rendszámú Volvo típusú személygépkocsit.”

[37] Az ítéltábla a másodfokú ítélet [29] bekezdésével utolsó mondatát a tényállásból mellőzi.

[38] A tényállaskiegészítés indoka a következő.

[39] Az elsőfokú ítélet azt rögzítette, hogy a vádlott a fenti távolságon a jelzett járművet ittasan vezette (elsőfokú ítélet 2. oldal 3. bekezdés). Ez – az anyagi jog értelmező rendelkezéseinek az alapján – részletesebben azt jelenti, hogy a kerületi bíróság azt látta megállapíthatónak, hogy a vádlott úgy vezette közúton a személygépkocsit, hogy a szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-koncentrációnál nagyobb érték előidézésére alkalmas szeszes ital fogyasztásából származó alkohol volt [Btk. 240. § (3) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy a vádlott a vezetés után fogyasztott szeszes italt,

vagyis a bizonyítékok értékelésének az eredményeként a vádlott valamennyi vallomását elvetette az utólagos italfogyasztásra, emellett elfogadta tanú1 és tanú2 tanúk vallomását arra nézve, hogy a helyszínről történő távozása előtt a vádlott lehetén alkoholszagot éreztek és rajta az ittasság tüneteit észlelték, melyből a kerületi bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a vezetés befejezése előtt szeszesitalt fogyasztott (elsőfokú ítélet 9. oldal 3. bekezdés). E két tényből következtetett az elsőfokú bíróság arra, hogy a később mért véralkohol-értéket teljes egészében a vezetést megelőzően elfogyasztott alkoholmennyiség okozta.

[40] Ezzel szemben a másodfokú bíróság a megállapított tények közül mellőzte, hogy a vezetés „ittas állapotban” történt, a tényállásban a vezetés és a mintavételek tényét, illetve az utóbbiak eredményét rögzítette. Megállapította, hogy „az eljárás során nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítani azt, hogy a fenti érték előidézésére alkalmas mennyiségű alkohol már a gépjármű vezetésekor is a vádlott szervezetében volt” (másodfokú ítélet [29] bekezdés utolsó mondata).

[41] A másodfokú eljárásban tett tényállásmódosítás eltérő tényállás megállapítását jelenti, mivel érdemben érinti a büntetőjogi következtetés tényalapját. A törvényszék a tényálláskorrekciót a másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményére, valamint az iratok tartalmára alapította (másodfokú ítélet [28] bekezdés). Ezzel összefüggésben a bizonyítékokat is az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte. Az eltérő értékelés az orvosszakértői véleményre és tanú1 és tanú2 tanúk vallomására vonatkozott. Nevezetesen az orvosszakértői véleményt nem tartotta alkalmasnak arra, hogy teljeskörűen cáfolja a vádlott alkoholfogyasztással kapcsolatos vallomásait, illetve tanú1 és tanú2 tanúk vallomását nem tartotta hitelt érdemlőnek arra nézve, hogy a vádlotton – lehetén és magatartásán – megelőző szeszesital fogyasztás tüneteit észlelték.

[42] Ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során - a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján - az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat [Be. 593. § (2) bekezdés]. A harmadfokú bíróságnak tehát a másodfokon történt tényállásváltoztatás törvényességével kapcsolatban azt kellett vizsgálnia, hogy a törvényszék a bizonyításfelvétel eredményeként vagy az iratok tartalma alapján valóban állapított-e meg az elsőfokon rögzítettektől eltérő tény, ha igen ezzel a ténnyel mely bizonyítékok állnak kapcsolatban, illetve, hogy az eltérően értékelt bizonyítékok ebbe a körbe tartoznak-e.

[43] A másodfokú bíróság az orvosszakértő tárgyalási meghallgatásának az eredményeként látta megállapíthatónak azt, hogy „szakértői módszerekkel csak részben határozható meg az italfogyasztás záró időpontja, mely jelen esetben a mintavétel előtt 90-120 perccel történhetett, amiből az következik, hogy a vádlott – még a rá nézve kedvezőtlen verzió esetén is fogyasztott alkoholt 11 óra 42 percet megelőzően, de 11 óra 08 perc után,

amely időszak vonatkozásában a fentiek alapján bizonyíték nem áll rendelkezésre” (másodfokú ítélet [27] bekezdés).

[44] A megállapítás azonban nem eltérő az elsőfokú ítéletben rögzítettektől. Az elsőfokú bíróság a fentiekkel azonosan fogadta el a szakértői megállapítást az italfogyasztás szakértői eszközökkel behatárolható időpontja tekintetében (elsőfokú ítélet 11. oldal 2. bekezdés).

[45] Az italfogyasztás befejezésének időpontja ezzel azonos tartalommal és a bizonyosság szintjén a rendőri jelentésből is következik. Az orvosszakértői vélemény szerint az utolsó italfogyasztás nem történhetett 12 óra 12 perc után, ami azért sem kétséges, mert 12 óra 20 perckor már folyt a rendőri intézkedés a vádlottal szemben, és a jelzett időpontban légalkohol mérés is történt.

[46] Az orvosszakértői vélemény nem az italfogyasztás idejének a megállapítása szempontjából, hanem a vádlotti vallomás további elemei hiteltérdemlőségének a vizsgálata szempontjából lehet jelentős. Vagyis a véleményeknek azok a részei juthatnak jelentőséghez, amelyek arra adnak választ, hogy a mért véralkoholérték alapján és egy megjelölt italfogyasztási időpontot feltételezve, élettani szempontból igazolható-e az elfogyasztott alkohol mennyiségére és milyenségére tett vádlotti előadás. Ebből következtetés vonható a vádlotti vallomás más elemeinek a hitelességére is. Ebben a vizsgálati rendszerben az elsőfokú bíróság a vádlotti védekezésnek megfelelő, a vezetés befejezése után, 11 óra 30 perc és 11 óra 45 perc között történt italfogyasztási idő-intervallumot adott meg a szakértői vélemény kiegészítések elrendelésekor. Erre tekintettel az orvosszakértői vélemény tudományos megalapozottságának is annyiban lehet jelentősége, hogy milyen mértékben alkalmas a vádlotti vallomás e vonatkozású hiteltérdemlőségének az ellenőrzésére.

[47] Az elsőfokú bíróság a szakvéleményt a vádlott vallomásának az ellenőrzésére hitelt érdemlőnek értékelte. Ezzel szemben a másodfokú bíróság a szakvéleményt két okból is aggályosnak tartotta, annak tudományos módszertana, vagyis mert az a 13. Módszertani levélen alapult, illetve a konkrét vizsgálati mód, vagyis az „egy alkalommal elvégzett mintavétel okán” (másodfokú ítélet [25] bekezdés). Ezek azonban nem tekinthetők olyan körülményeknek, amelyek a bíróság részéről lehetővé tették volna az orvosszakértői szakvélemény eltérő értékelését. Részben mert az olyan értékelést tartalmaz, ami különleges szakértelmet igényel és mint ilyen, kívül esik a bíróság kompetenciakörén. Részben, mert a szakértői vélemény iratoktól eltérő értelmezésén alapul.

[48] Egy szakértői véleményben alkalmazott módszer elfogadhatóságának megítélése, speciális szakértelmet igényel és mint ilyen, szakértői kompetenciakörbe tartozik. Amennyiben a szakértői módszer alkalmazhatósága kétségeket ébreszt a bíróságban, a szakértőtől történő felvilágosítás kérése útján vagy másik szakértő kirendelésével kereshet erre választ [Be. 197. § (2) bekezdés és (4) bekezdés]. Megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy hatályos módszertani levél léte nem feltétele a szakvélemény hitelességének, mert a módszertani levél csupán az igazságügyi szakértői tevékenységet segíti, a „szakértői tevékenység egységesítését szolgáló szakmai összefoglalás” (BH2012. 60.). Továbbá a 13.

Módszertani levél után megjelent orvosszakértői ajánlások ugyancsak tartalmazzák, hogy bizonyos korlátok között összefüggést lehet megállapítani az elfogyasztott alkohol mennyisége és véralkohol koncentráció között (pl. a Nemzeti Erőforrások Minisztériumának az Egészségügyi Közlönyben 2011. január 28. napján közzé irányelve, vagy a 2020-ban közzétett „Módszertani leírás az ittas állapot véleményezése kapcsán”).

[49] A másodfokú bíróság mintavételek számával kapcsolatos aggálya a szakértői vélemény nem kellő alaposságú értelmezéséből fakad. A mintavételek száma és a minta eredete (vér, vagy vizelet) azért volt jelentős mert a mért érték alapján akkor ellenőrizhetők szakértői módszerrel az italfogyasztás mennyiségére tett nyilatkozatok, ha a mintavétel az alkohol-lebomlás fázisában történik. A bíróság kérdésére a szakértő kifejtette, hogy annak megállapítására, hogy a mintavétel a lebomlási szakban történt a legmegbízhatóbb információt a közel egy időben történt vér és vizeletmintavétel szolgáltatja, a kétszeri vérvétel „sokkal több hibalehetőséget” rejt magában (/15. tjk. 5. oldal utolsó bekezdés). Szemben a másodfokú bíróság értelmezésével a szakértő kétszeres vérvételt nem tartott szükségesnek (másodfokú ítélet [25] bekezdés) az pedig tényszerű, hogy nem egy, hanem két mintavétel (vér, illetve vizeletminta) történt. Ezért a mintavétellel kapcsolatosan előadottak sem tekinthetők eltérő ténynek.

[50] Nincs tehát olyan körülmény, ami megalapozhatná azt, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelje az orvosszakértői vélemény bizonyító erejét és arra való alkalmasságát, hogy a vádlotti vallomást cáfoló bizonyítékok sorába lépjen. Utalni kíván a harmadfokú bíróság arra is, hogy a vezetés után történt italfogyasztást nem kizárólag az orvosszakértői vélemény, hanem más bizonyítékok (tanú1 és tanú2 vallomása) és komplett, releváns szempontrendszer alapján vetette el az elsőfokú bíróság (elsőfokú ítélet 11. oldal 4. bekezdéstől 12. oldal 2. bekezdésig).

[51] Azonos módon nem volt lehetőség arra sem, hogy a másodfokú bíróság tanú1 és tanú2 tanúk vallomása tekintetében az elsőfokú bíróság meggyőződésétől eltérő álláspontra helyezkedjen. A felvett bizonyítás az orvosszakértői véleményre vonatkozott, vagyis a tanúvallomások kívül estek a felülmérlegelhető bizonyítékok körén. A másodfokú bíróság e vallomásokkal kapcsolatban az iratok tartalma vagy következtetés útján sem állapított meg eltérő tény. Ezért a törvényszéknek nem volt törvényes alapja, hogy azt a következtetést vonja le, miszerint a tanúk vallomása nem alkalmas annak az igazolására, hogy a vádlott megelőzően alkoholt fogyasztott (másodfokú ítélet [24] bekezdés).

[52] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a ténybeli következtetés logikai hibája miatt is részlegesen megalapozatlannak találta. Hibásnak tartotta, hogy az elsőfokú bíróság – a vádlotti vallomások elvetése mellett – tényből tényre történő következtetéssel azt állapította meg, hogy a teljes alkoholfogyasztás a vezetés befejezése előtt történt (elsőfokú ítélet [16][21] bekezdés). A törvényszék ezt csak akkor látta volna megállapíthatónak, ha a vádlott vallomásával szemben „valamilyen bizonyíték lett volna szembeállítható”, például azt igazolná, hogy a vádlott „nem is járt cím13 területén” (másodfokú ítélet [21] bekezdés, 6. mondat).

[53] A ténykövetkeztetés alkalmazása tekintetében helyes az a törvényszék által hangsúlyozott nézet, hogy a vádlotti védekezés elvetése önmagában még nem eredményezheti a vád szerinti, bűnösséget megalapozó tények megállapítását (BH2021. 35.). A másodfokú bíróság azonban helyes elvi megközelítést a konkrét ügyre vetítetten nem alkalmazta helyesen.

[54] Az ítéleti tényállás közvetett bizonyítékok alapján is megállapítható. A tényállás megállapítása szempontjából a közvetett bizonyíték valamely tény bizonyítására akkor alkalmas, ha a bizonyítandó tényen kívül minden más tény lehetősége kizárt (BH2003. 145.). A közvetett bizonyítékok alapján levont következtetésnek a tényszerű bizonyítékkal zárt logikai láncot kell képeznie (BH2021. 35.).

[55] Az elsőfokú bíróság logikai következtetése ezeknek a feltételeknek megfelelt. A kerületi bíróság elfogadta tanú1 és tanú2 tanúk vallomását arra a tényre, hogy 11 óra utáni percekben a vádlott lehetetlen alkohol szagot éreztek, viselkedését is alkohol hatással hozták összefüggésbe (elsőfokú ítélet 9. oldal 3. és 5. bekezdés). Ebből a tényből arra következtetett, hogy a vádlott a jelzett időpontot megelőzően fogyasztott alkoholt (elsőfokú ítélet 10. oldal 3. bekezdés). Emellett a kerületi bíróság a vádlott vallomását az utólagos italfogyasztás tényére elvetette, és nem volt további olyan adat sem, ami felvetné az utólagos alkoholfogyasztás lehetőségét. Ebből pedig az is következik, hogy a később, méréssel kimutatott alkoholkoncentrációt eredményező szeszes ital teljes mennyiségben már a vezetés befejezése előtt is a vádlott szervezetében volt. A levezetés megfelel a közvetett bizonyítékok zárt logikai láncolatával kapcsolatos követelményeknek.

[56] Mivel a vádlott utólagos alkoholfogyasztására, vagy annak lehetőségére nincs elfogadott bizonyíték, ez pusztán elméleti, hipotetikus jellegű. „Bármiféle bizonyítékértékelési, mérlegelési tevékenység alapját konkrét bizonyítékból származó tényszerű adat, körülmény kell képezze; az nem feltételezésen alapuló, fel nem merült ténybeliségre vonatkozó spekulatív tevékenység. Ez utóbbi ugyanis nem más, mint kétségek mesterséges előállítása, illetve mesterséges kétségek előállítása - valós ténybeli alap nélkül -, ez pedig semmibe vezető” (BH2021. 35.).

[57] A fentiek miatt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatására sem a bizonyítékok ártértékelése, sem a tényből tényre vont logikai következtetés javításával nem volt lehetőség. A tényállás másodfokon történt – nem perrendszerű – megváltoztatással sérült az elsőfokú ítéleti tényálláshoz való kötöttség, valamint a felülmérlegelés tilalmára vonatkozó eljárási rendelkezés [Be. 591. § (1) bekezdés, 593. § (2) bekezdés].

[58] Az eljárási szabálysértés a másodfokú bíróság által mellőzött tényállásrész, újbóli megjelenítésével, ez által a másodfokú tényállás iratok alapján és logikai következtetés útján

történő kiegészítésével orvosolható [Be. 619. § (3) bekezdés] (EBH 2015.B.14.) (Bhar.II.565/2020/10. [54]).

[59] A harmadfokú bíróság által korrigált tényállás a másodfokú ítélet megváltoztatását is szükségessé tette [Be. 624. § (1) bekezdés].

[60] A vádlott úgy vezetett közúton gépi meghajtású járművet, hogy szervezetében 0,50 gramm/liter véralkohol-koncentrációnál nagyobb érték előidézésére alkalmas, szeszes ital fogyasztásából származó alkohol volt, magatartása tényállásszerű [Btk. 236. § (1) bekezdés, 240. § (3) bekezdés]. Büntethetőségi akadály nem merült fel.

[61] Ezért a harmadfokú bíróság Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki járművezetés ittas állapotban vétségében [Btk. 236. § (1) bekezdés].

[62] A vádlott bűnösségének a megállapítása miatt a harmadfokú bíróság a vádlottal szemben büntetést szabott ki.

[63] A büntetéskiszabás körében enyhítő körülmény a vádlott büntetlen előélete (56. BK. vélemény (BKv.) II.1.), hosszabb ideig tanúsított kifogástalan közlekedési magatartása (BKv. II.2.). Súlyosító körülmény nem állapítható meg.

[64] A vétség két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A büntetés alsó határa három hónap [Btk. 36. §].

[65] Ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést, szabadságvesztés helyett pénzbüntetés is kiszabható [Btk. 33. § (4) bekezdés]. Az enyhítő körülmények kizárólagossága és a büntetés céljának ilyen módon történő elérhetősége a vádlott esetében elegendővé teszi a szabadságvesztés helyett a pénzbüntetés alkalmazását [Btk. 33. § (1) bekezdés d) pont].

[66] A pénzbüntetést úgy kell kiszabni, hogy - figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára - meg kell állapítani a pénzbüntetés napi tételeinek számát, és - az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten - az egynapi tételnek megfelelő összeget. A pénzbüntetés legkisebb mértéke harminc, legnagyobb mértéke ötszáznegyven napi tétel. Egynapi tétel összegét legalább ezer, legfeljebb ötszázezer forintban kell meghatározni [Btk. 50. § (1) bekezdés és (3) bekezdés]. A bűncselekmény kisebb tárgyi súlya mérsékelt napi tételszám kiszabását, a vádlott jövedelme a törvényi minimumhoz közelítő napi tételösszeg meghatározását teszi indokolttá.

[67] E büntetés meg nem fizetésének esetére vonatkozó rendelkezéseket az anyagi jog szabályai alapozzák meg [Btk. 51. §].

[68] A járművezetéstől el kell tiltani azt, aki járművezetés ittas állapotban követte el, a büntetés alkalmazása csak különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető [Btk. 55. § (2) bekezdés]. A határozott ideig tartó eltiltás legrövidebb tartama egy hónap, leghosszabb tartama tíz év [Btk. 56. § (3) bekezdés], az eltiltás meghatározott fajtájú járműre is vonatkozhat [Btk. 55. § (3) bekezdés]. A vádlott esetében a közlekedési előéletéhez kapcsolódó enyhítő körülmény miatt rövidebb tartalmú, a közúti forgalomban résztvevő járművek körére korlátozott járművezetéstől eltiltás indokolt.

[69] A járművezetéstől eltiltás tartamába be kell számítani azt az időt, amelynek tartamára az elkövető vezetői engedélyét - a járművezetéstől eltiltásra ítéletét megelőzően - a bűncselekménnyel összefüggésben a helyszínen elvették, vagy azt a hatóságnál leadta [Btk. 56. § (2) bekezdés]. Jelen esetben a vezetői engedély elvétele a cselekmény napján történt, és az elsőfokú bíróság kezdeményezésére a visszaadása is megtörtént, így a beszámítás időtartama meghatározható, melyet a harmadfokú bíróság az ítélet rendelkező részében is feltüntetett.

[70] A vádlott bűnösségének a megállapítására tekintettel a harmadfokú bíróság a vádlottat kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére [Be. 574. § (1) bekezdés].

[71] A másodfokú ítélet helyesen utalt a vádlott személyazonosító okmányának a számára, a felmerült bűnügyi költség összegére, helyesen fogadta el a vádlottat azonosító személyi adatokat. E tartalmakat a harmadfokú bíróság helybenhagyta [Be. 623. §].

[72] A meghatalmazott védő a jogszabályban meghatározott díjának a megállapítását kérte [19/2018 (VI.28.) IM rendelet 3.§]. Kérelmének csak akkor álltak volna fenn a törvényi feltételei, ha a vádlottat a bíróság az ügyészség által képviselt vád alól – jogerősen – felmenti [Be. 576. § (2) bekezdés]. A harmadfokú bíróság bűnösséget megállapító rendelkezésére tekintettel azonban az igény teljesítésének a törvényes alapja hiányzott.

[73] A harmadfokú bíróság ügydöntő határozatával szemben az eljárási törvény nem biztosít jogorvoslati jogot (Be. 458. § (3) bekezdés).

város, 2021. év október hó 6. napján

Dr. Ujvári Ákos s.k.

Dr. Fülöp Ágnes Katalin s.k.

Dr. Patassy Bence s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 24.Bf.7296/2020/15. számú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 16.Bhar.193/2021/5. számú ítéletében írt változtatásokkal 2021. év október hó 6. napján jogerős.

város, 2021. év október hó 6. napján

Dr. Ujvári Ákos s.k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő